

Římská čísla abecedy a značky

Zasláno od: Value

Datum zveřejnění: 5.3.2004

Pravidla tvorby římských čísel

Při převodu "našich" čísel na římská neexistuje v podstatě žádná směrodatná norma. Rozhodující byl vesměs většinový obecně akceptovaný úzus. Tato shoda byla do středověku daleko volnější než později. Dnes se řídíme pravidly 16. - 18. století.

Základní pravidla

Čísla se zapisují kombinací znaků I, V, X, L, C, D, M. Znak se skládají psaním od znaků pro nejvyšší hodnoty k nejnižším (MDL = 1550). Většinou se kombinují nejvýše 3 stejné číslice (XXX = 30, III = 3). Někdy mohou být kombinovány i čtyři stejné číslice (IIII = 4 bylo běžné na starých slunečních hodinách). Menší číslice před větší znamená odečet (IV = 4). Takto se odečítá jen jediná číslice (jen zcela ojediněle dvě stejné číslice: IIX = 8). Pro odčítání podle bodu 3 se používají pouze číslice I, X, C; v matematickém kontextu zcela vyjimečně také M. Nikdy nebyly používány číslice V, L, D (správně: XC = LXXX = 90, MCM = 1900; nesprávně: VC = 95). Číslice I se pro odečítání většinou užívá jen před V, X. Není tedy správně MIM pro 1999 (lépe je MCMXCVIII nebo MCMXCIX).

Tabulka převodu římských čísel

ŘímskyArabskyPoznámka

I1

V5

X10

L50

C100Centum

D500

M1000Mille

Velká čísla

Největší římská číslice bylo M (1000). Největší číslo, které se vyjadřovalo pomocí římských čísel bylo 3999. Pro vyjádření vyšších čísel se používaly různé způsoby, které ale nebyly používány jednotně a nenašly větší rozšíření do současnosti.

Někdy používali vodorovnou čárku (tzv. vinculum) nad číslem, což značilo vynásobení napsaného čísla tisícem:

VIII = 8000

Dalším způsobem zápisu bylo uvedení menšího čísla před větším a jejich vynásobení. Pro zápis se někdy používalo oddělení tečkou nebo zápis s horním indexem:

VM nebo V.M nebo VM = 5000

VIIC nebo VII.C nebo VIIC = 700

AUTOR: Jiří Bureš ... ZDROJ: conVERTER - převody jednotek ... <http://www.converter.cz>